

ไข้

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์แพทยศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน*

fever ไข้ น. (๑) อุณหภูมิร่างกายสูงกว่าปกติ เกิดจากเหตุเครียดเชิงสรีระ เช่น การตกไข้, มีวัณโรคหรือวัณโรคมากเกิน, ออกกำลังกายรุนแรง, มีรอยโรคในระบบประสาทส่วนกลาง, การติดเชื้อ, การหลั่งสารบางอย่างเช่นในโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว; (๒) โรคที่มีอุณหภูมิร่างกายสูง คมม. *pyrexia*

ไข้ที่พบหรืออาจพบได้ในประเทศไทย มีดังนี้ :

aphthous fever ไข้ปากเปื่อย น. โรคเฉียบพลันติดเชื้อค็อกซ์แซไวรัส แพร่ระหว่างสัตว์เคี้ยวเอื้อง เช่นวัว ควาย สุกร; ลักษณะเฉพาะกรรมได้แก่ ตุ่มใสที่ริมฝีปาก ในปาก ในคอ ที่ขาและเท้า บางครั้งพบที่เต้านมและหัวนม; บางครั้งติดต่อสู่คนได้; ในสัตว์ก็เรียกว่า foot-and-mouth disease, epizootic apthae, hoof-and-mouth disease

artificial fever ไข้เทียม น. การทำให้เกิดไข้เพื่อบำบัดโรคโดยวิธีการกายภาพหรือฉีด คมม. *pyretotherapy* ความหมายที่ ๑, *fever therapy, pyretherapy*

aseptic fever ไข้ไร้เชื้อ น. ไข้เกิดร่วมกับมีแผลที่ไม่ติดเชื้อ; ไข้เกิดจากการสลายเม็ดเลือดขาว หรือจากการดูดซึมเนื้อเยื่อที่ไม่ติดเชื้อ

black fever ไข้ดำ น. โรคติดเชื้อเรื้อรังจาก *Leishmania donovani* หรือ *L. infantum* หรือ *L. shagasi* มีตับม้ามโต และไข้ไม่สม่ำเสมอ หนาวสั่น อาเจียน ผอมซีด เม็ดเลือดขาวในเลือดน้อย เลือดมีแกมมามากลอบูลินมากเกิน

และผิวหนังสีเทาดำ; พบในภูมิภาคเขตร้อน และได้เขตร้อน คมม. *visceral leishmaniasis, kala-azar, tropical splenomegaly, cachectic fever, Dumdum fever*

blackwater fever ไข้ปัสสาวะดำ น. โรคมาลาเรียที่มีภาวะแทรกซ้อนรุนแรงมีการสลายเม็ดเลือดแดงในกระแสเลือด มีฮีโมโกลบินในปัสสาวะถ่ายปัสสาวะสีน้ำตาลดำหรือสีแดง ไตล้มเหลว การสลายเม็ดเลือดแดงเกิดจากการตอบสนองแบบอโตอิมมูนต่อการติดเชื้อ; พบในผู้ป่วยที่ใช้ยาควินินบำบัดการติดเชื้อพลาสโมเดียม ฟัลซิพารัม ในผู้ที่ไม่มีภูมิคุ้มกันหรือมีภูมิคุ้มกันไม่เต็มที่และได้รับเชื้อเป็นช่วง ๆ คมม. *malarial hemoglobinuria*

brassfounder's fever ไข้ช่างหล่อทองเหลือง น. ภาวะผิดปกติที่พบในคนงานถลุงหล่อโลหะ ส่วนมากเป็นโลหะสังกะสี, ทองแดง และแมกนีเซียม เช่น งานหล่อทองเหลือง. เกิดจากหายใจไอโลหะขณะหลอมหล่อ อาการสำคัญ ได้แก่ กระจายน้ำจับปล้น รู้สึกมีรสโลหะในปาก ตามด้วยไข้สูง ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ หนาวสั่น ปวดศีรษะ อ่อนแรง เหงื่อออกมาก และเม็ดเลือดขาวเพิ่มมากในเลือด อาการหายไปเองใน ๒๔-๔๘ ชั่วโมง คมม. *foundryman's fever, metal fume fever, spelter's fever*

breakbone fever ไข้กระดูกแตก น. โรคเฉียบพลัน ทุเลาหายได้เองใน ๕-๗ วัน อาการสำคัญ ได้แก่ มีไข้ อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อมาก ปวดศีรษะ ผื่น ต่อมเหงื่อโต และเลือดมีเม็ดเลือดขาวน้อย เกิดจากได้รับเชื้อไวรัส

*ศ. นพ. อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่ปรึกษา, ศ. ดร. นพ. สมชัย บวรกิตติ ประธานกรรมการ, รศ. นพ. ก้องเกียรติ ภูมกัณฑ์กรรการ กรรมการ, ศ. นพ. เกษม ลิ้มวงศ์ กรรมการ, ศ. พญ. อวิวรรณ บุนนาค กรรมการ, นพ. ทองดี ชัยพานิช กรรมการ, รศ. พญ. คุณไชวดี ดุลยจินดา กรรมการ, ศ. นพ. นิพนธ์ พงษ์วรินทร์ กรรมการ, ศ. นพ. บรรจบ มไหสวริยะ กรรมการ, ศ. ดร. นพ. ปณต มิกะเสน กรรมการ, พญ. ประทีป วิริยะวิทย์ กรรมการ, ศ. นพ. ประเสริฐ ทองเจริญ กรรมการ, รศ. พญ. วาณี วิสุทธิเสวีวงศ์ กรรมการ, ศ. นพ. ดร. เรือน สมณะ กรรมการ, ศ. ดร. พญ. ศศิธร ผู้กฤตยาภิรม กรรมการ, ศ. นพ. สมพล พงศ์ไทย กรรมการ, ศ. นพ. สันติยา สุขพนันท์ กรรมการ, ศ. นพ. สาโรจน์ วรรณพฤษ กรรมการ, นางนัยนา วาไรศวรรค์ กรรมการ, ศ. ทพ. สิทธิ ศ. ศรีโสภาค กรรมการ, นพ. เทอดศักดิ์ เดชคง กรรมการ, พอ. นพ. สุรจิต สุนทรธรรม กรรมการ, รศ. ดร. ภญ. อรลักษณ์ แพร่ดินกุล กรรมการ, นส. สมทรง สกุนตนา กรรมการและเลขานุการ, นส. ลักษณาพรรณ อนันตวิชัย กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

แดงก็จากยุ้งลาย; พบในภูมิภาคเขตอบอุ่นและเขตร้อนของโลกในหลายทวีป คมม. dandy fever, dengue, dengue fever

cachectic fever, cachexial fever ใช้ผอมแห้ง น. คมม. visceral leishmaniasis ดู black fever

camp fever ใช้ค่าย น. ใช้รากสาตใหญ่ ติดเชื้อโรคเตหต์เซีย โพรวาเซติอี เชียบพลันมีสัตว์ขาปล้อง (โลน - *Pediculus humanus corporis*) เป็นพาหะ. อาการสำคัญได้แก่ ไข้สูง หนาวสั่นหับพลัน และ อ่อนระโหย, ปวดศีรษะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ปวดหลังปวดกล้ามเนื้อ มีผื่นผิวหนังเริ่มจากลำตัวแผ่ทั่วร่างกาย มีอาการทางระบบประสาทกลาง ตั้งแต่มีนง ซึมจนหมดสติเสียชีวิต. มักกระบาดในคนที่อยู่รวมกันเป็นหมู่ใหญ่และสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมไม่ดี เช่น เข้าค่าย คมม. prison fever, war fever

cat-scratch fever ใช้แมวข่วน น. โรคติดเชื้อ *Bartonella henselae* จากถูกแมวข่วน บริเวณแผลแมวข่วนปรากฏเป็นตุ่มหรือตุ่มหนอง ต่อมน้ำเหลืองในบริเวณอักเสบอ่อน ๆ เจ็บปวดเล็กน้อย มีไข้ต่ำ ๆ ช่วงสั้น ๆ

central fever ใช้เหตุสมอง น. เกิดจากอันตรายต่อศูนย์รับรู้ อุณหภูมิที่สมองส่วนฮัยโปทาลามัส

cerebrospinal fever ใช้สมองไขสันหลัง, ใช้กาฟหลังแอ่น น. โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบเชียบพลันติดเชื้อ *Neisseria meningitides* มักพบเป็นการกระบาด เยื่อหุ้มสมองและไขสันหลังอักเสบมีหนอง มีอาการระคายเคืองเยื่อหุ้มสมอง มีผื่นแดงที่ผิวหนังคล้ายริบ และจุดเลือดออก บางรายมีการตกเลือดในต่อมหมวกไตทั้งสองข้าง เรียกว่ากลุ่มอาการวอเตอร์เฮาส์-ฟรีเดอริคเซน คมม. epidemic cerebrospinal meningitis, meningococcal meningitis

Charcot fever, Charcot intermittent fever ใช้ชาร์คอต, ใช้ร้อนน้ำดี น. ไข้ขึ้นเป็นช่วงเนื่องจากท่อน้ำดีร่วมอักเสบเหตุอุดกั้นด้วยก้อนนิ่วเป็นครั้งคราว คมม. intermittent hepatic fever

childbed fever ใช้หลังคลอด น. ภาวะเลือดติดเชื้อสเตรปโทค็อกคัสในผู้คลอด เหตุมดลูกอักเสบติดเชื้อ ไข้ขึ้นช่วงหลังคลอดจนมดลูกเข้าอู่เรียบร้อยแล้ว (๓-๖ สัปดาห์) อาจเสียชีวิต คมม. puerperal fever, puerperal sepsis, puerperal septicemia

continued fever; continuous fever ใช้ลอย น. ไข้ไม่ลดลงเป็นปรกติหรือเปลี่ยนระดับในช่วง ๒๔ ชั่วโมง

cotton-mill fever ใช้ฝุ่นฝ้าย น. (๑) มีไข้ อาการผะอืดผะอม ในคนงานปั่นฝ้าย; พบได้ในโรคฝุ่นฝ้ายแต่ไม่บ่อย คมม. mill fever ความหมายที่ ๑; (๒) คมม. โรคฝุ่นฝ้าย

dandy fever ใช้แดงก็ น. คมม. breakbone fever, dengue, dengue fever

deer fly fever ใช้แมลงเดียร์ น. โรคทูลารีเมีย จากติดเชื้อ *Francisella tularensis* จากสัตว์แพะ เช่น กระต่าย พบในทวีปอเมริกาเหนือ ถ่ายทอดโดยแมลงเดียร์ หมัด หรือเห็บกัด, หรือสัมผัสโดยตรงกับสัตว์ป่วย, หรือหายใจละอองเชื้อในอากาศ, หรือกินอาหารดื่มน้ำมีเชื้อปนเปื้อน; อาการสำคัญได้แก่ ไข้ขึ้นหับพลัน หนาวสั่น อ่อนแรง ปวดศีรษะ และอ่อนระโหย คมม. rabbit fever tularemia; เคยมีรายงานผู้ป่วยในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐

dehydration fever ใช้ขาดน้ำ น. (๑) พบในภาวะผอมโซ เหตุอดอาหารนาน (อ่อนแรงมาก ผอมแห้ง เนื่องจากขาดอาหารรุนแรงนาน ๆ); (๒) ใช้จากร่างกายเสียน้ำหรือได้รับน้ำไม่เพียงพอ บางครั้งเกิดหลังผ่าตัด

dengue fever ใช้แดงก็ น. โรคติดเชื้อไวรัสแดงก็ คมม. dengue

dengue hemorrhagic fever ใช้เลือดออกแดงก็ น. โรคแดงก็ระยะที่ ๒ มีการตกเลือดในผิวหนัง เหงือก กระเพาะอาหาร ลำไส้ และอวัยวะอื่น ๆ

digestive fever ใช้ย่อยอาหาร น. ไข้ต่ำ ๆ ในขณะที่ย่อยอาหาร

drug fever ใช้ยา น. ไข้ขึ้นในช่วงได้รับยา เช่น ยาปฏิชีวนะ ยาต้านมะเร็ง วัคซีน ไข้ลงเมื่อหยุดใช้ยา

duck fever ใช้เป็ด น. โรคปอดอักเสบภูมิไวเกินเหตุแพ้โปรตีนขนเป็ด

Dumdum fever คมม. visceral leishmaniasis

Dutch type periodic fever ใช้เป็นช่วงแบบดัตช์ น. กลุ่มอาการเลือดมีกลอบูลินภูมิคุ้มกันชนิด ดี มากเกิน

elephantoid fever ใช้เท้าช้าง น. ไข้ขึ้น ๆ ลง ๆ ในโรคพยาธิฟิลาเรีย บางครั้งเกิดในโรคเท้าช้าง หรือโรคต่อมน้ำเหลืองอักเสบ

endemic relapsing fever ใช้กลับประจำถิ่น น. ใช้กลับเหตุ

ติดเชื้อสไปโรคีตบอร์เรียรีซชนิดพันธุ์ต่าง ๆ แพร่จากสัตว์
สู่คนทางพาหะเห็บสายพันธุ์ออร์นิโทดอโรส พบประจำ
ถิ่นที่มีเห็บและสัตว์ป่วย คมม. *tick-borne relapsing fe-*
ver

enteric fever ใช้รากสาด น. โรคติดเชื้อสายพันธุ์ลัลโมเนล
ลา เช่น ใช้รากสาดน้อย (ทัยฟอยด์) และใช้รากสาดเทียม
(พาราทัยฟอยด์)

ephemeral fever ใช้ระยะสั้น น. ใช้ต่ำ ๆ เป็นเพียงวันสอง
วัน

eruptive fever ใช้ออกผื่น น. ใช้ที่มีผื่น เช่น หัด หัดเยอรมัน

essential fever ใช้ไม่พบสาเหตุ น.

exanthematous fever ใช้ผื่น น. คมม. *eruptive fever*

fatigue fever ใช้ล้า น. ใช้เนื่องจากออกกำลังมากเกินไปและมี
การดูดซึมของเสีย

field fever ใช้ฉี่หนู น. ใช้โรคฉี่หนูในผู้ป่วยทำงานเก็บเกี่ยว
มีไข้ เยื่อตาอักเสบ ชีมี ท้องเสีย อาเจียน และปวดท้อง
คมม. *harvest fever*

five-day fever ใช้ห้าวัน น. คมม. *trench fever*

foundryman's fever ใช้ช่างหล่อ น. คมม. *brassfoundryman's fever, metal fume fever, spelter's fever*

glandular fever ใช้ต่อมน้ำเหลือง น. คมม. *infectious mononucleosis*

grain fever ใช้ฝุ่นธัญพืช น. กลุ่มอาการอ่อนระโหย ใช้ หนาว
สั่น ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ พบในผู้ที่สัมผัสฝุ่นเมล็ดธัญพืช
เนื่องจากหายใจสารพิษหรือสิ่งปนเปื้อนจากตัวไร บาง
รายมีอาการหิดเรื้อรัง คมม. *grain handler's lung*

harvest fever ใช้เก็บเกี่ยว น. คมม. *field fever*

Haverhill fever ใช้เซฟเวอร์ฮิลล์, ใช้ฉี่หนู น. โรคกินฉี่หนู
เกิดการติดเชื้อ *Streptobacillus moniliformis* จากกิน
อาหารดื่มน้ำปนเปื้อนด้วยฉี่หนู อาการคล้ายอาการบิต
ท้องเสีย แต่มีอาเจียนรุนแรงกว่าและมักเจ็บคอ คมม.
erythema arthriticum epidemicum, epidemic ar-
thritic erythema

hay fever โรคภูมิแพ้เรณู น. โรคจมูกอักเสบ ภูมิแพ้ที่เกิด
ปีละครั้งในฤดูที่มีละอองเกสรพืชที่ผู้ป่วยแพ้ มีปฏิกิริยา
ภูมิแพ้ เช่น ตาแดงคัน น้ำตาไหล เยื่อจมูกบวม จาม
และอาจมีอาการหอบหืด ไม่มีไข้ คมม. *pollen allergy,*

seasonal allergic rhinitis, pollinosis

hectic fever ใช้ทุบป่วย น. เหงื่อออกมาก หนาวสั่น และหน้า
แดง

hemoglobinuric fever คมม. *black water fever*

hemorrhagic fever ใช้เลือดออก น. ใช้ที่เกิดเพราะถูกยุง
ลายที่มีเชื้อไข้เลือดออกกัด มักเกิดแก่เด็ก มีเลือดออก
ใต้หนังเป็นจ้ำ ๆ ดู *dengue fever*

hemorrhagic fevers กลุ่มไข้เลือดออก น. กลุ่มไข้เลือดออก
เหตุติดเชื้อไวรัส เช่น Argentine hemorrhagic fever,
Bolivian hemorrhagic fever, Crimean-Congo hem-
orrhagic fever, hemorrhagic dengue, Ebola virus
disease, epidemic hemorrhagic fever มีสัตว์พา
ปล่องเป็นพาหะจากสัตว์ทะเล อาการสำคัญ ได้แก่ ใช้
การตกเลือด มีเกล็ดเลือดน้อย ภาวะช็อก และอาการ
ทางระบบประสาท พบในภูมิภาคเขตร้อน

HIV-associated fever of unknown origin ใช้ไม่ทราบ
เหตุในผู้ป่วยเอชไอวี น.

humidifier fever ใช้เครื่องปรับอากาศชื้น น. มีอาการ
อ่อนเพลีย ใช้ ไอ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ เกิดจากหายใจ
อากาศที่ผ่านเครื่องทำความชื้น เครื่องลดความชื้น
เครื่องปรับอากาศที่ปนเปื้อนด้วยเชื้อรา อะมีบา หรือแอค
ทิโนมัยคีตชอบความร้อน ดู โรคปอดเครื่องทำความชื้น

inanimation fever ใช้ขาดน้ำ น. ใช้เกิดในทารกช่วงสองสาม
วันหลังคลอด เชื่อว่าเกิดจากภาวะขาดน้ำ คมม. *dehydra-*
tion fever

intermittent fever ใช้เป็นช่วง น. ใช้ขึ้นเป็น ๆ หาย ๆ คั่น
ด้วยช่วงอุณหภูมิปกติ เช่น ใช้มาลาเรีย

intermittent hepatic fever ใช้ตับเป็นช่วง น. ดู *Char-*
cot fever

island fever ใช้เกาะ น. คมม. *scrub typhus*

jail fever ใช้คุก น. คมม. *epidemic typhus*

Japanese flood fever ใช้น้ำท่วม, ญี่ปุ่น น. คมม. *scrub*
typhus

Japanese river fever ใช้แม่น้ำ, ญี่ปุ่น น. คมม. *Japa-*
nese flood fever, scrub typhus

louse-borne relapsing fever ใช้กลับเหตุโลน น. คมม.
epidemic relapsing fever

Malta fever ไข้มอลตา น. คมม. โรคมูเซลลาลา

marsh fever ไข้บึง น. ไข้ฉี่หนูในคนทำงานในสนามและในประเทศเยอรมนี และประเทศรัสเซีย คมม. *mud fever*

metal fume fever ไข้ไอโลหะ น. คมม. *brassfounder's fever, spelter's fever*

Meuse fever ไข้เมอส์ น. โรคติดเชื้อแบคทีเรีย ชื่อ *Bartonella quintana* ถ่ายทอดโดยโลน *Pediculus humanus-corporis* อาการได้แก่ ไข้ขึ้นเป็นช่วง ๆ หนาวสั่น ปวดตามบริเวณต่าง ๆ โดยเฉพาะที่หน้าแข้ง เหงื่อออกมาก เวียนศีรษะ อ่อนระโหย ผื่นคล้ายไข้รากสาดใหญ่ เป็น ๆ หาย ๆ รายงานพบครั้งแรกในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ และต่อมาเป็นโรคประจำถิ่นในเม็กซิโก แอฟริกาเหนือ ยุโรปตะวันออก และบางแห่งในเอเชีย คมม. *quintan fever, trench fever, Werner-His disease* คมม. *shin bone fever, trench fever*

milk fever ๑. ไข้นมคัด น. ไข้เนื่องจากหลังนมไม่คล่องหลังคลอด; ๒. อัมพฤกษ์แม่วาก่อนตกลูก น.; ๓. ไข้ประจำถิ่นเหตุไข้หนาวไม่สะอาด น.

mill fever ไข้โรงปั่นฝ้าย น. (๑) คมม. *cotton-mill fever*; (๒) *byssinosis*

mud fever ไข้โคลนตม น. คมม. *marsh fever, swamp fever*

Murchison-Pel-Ebstein fever ไข้เมอร์ซิสัน-เพล-เอบสไตน์ น. ไข้ขึ้นระยะหนึ่งหายไประยะหนึ่ง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ พบในผู้ป่วยโรคฮิสโตพลาสโมซิสบางราย คมม. *Pel-Ebstein fever*

nanukayami fever ไข้หนูคาญามิ น. ไข้ฉี่หนูในประเทศญี่ปุ่น

neutropenic fever of unknown origin ไข้เลือดพร่องนิวโทรฟิลไม่ทราบเหตุ น. เลือดมีเม็ดเลือดขาวน้อยกว่า ๕๐๐ เซลล์/ลบ.มม. ตรวจไม่พบสาเหตุ

nine-mile fever ไข้เก้าไมล์ น. โรคติดเชื้อริคettsia ชื่อ *Coxiella burnetii* มีไข้ หนาวสั่น ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ อ่อนระโหย บางครั้งออกผื่น และมีปอดอักเสบ (ปอดอักเสบไข้ควิว) คมม. *Q fever*

nosocomial fever of unknown origin ไข้ในโรงพยาบาลไม่ทราบเหตุ น.

Pahvant valley fever ไข้หุบเขาปาหวันต์ น. คมม. *deer fly fever*

paratyphoid fever ไข้พาราไทฟอยด์ น. อาการคล้ายไข้รากสาดน้อยแต่รุนแรงน้อยกว่า เกิดจากการติดเชื้อ *Salmonella enterica*

parrot fever ไข้นกแก้ว น. คมม. *psittacosis*

Pel-Ebstein fever ไข้เพล-เอบสไตน์ น. คมม. *Murchison-Pel-Ebstein fever*

periodic fever ไข้เป็นช่วง น. ไข้ขึ้นเป็นช่วง เป็นนานเป็นสัปดาห์แล้วสงบลง แล้วกลับเป็นใหม่ โรคพันธุกรรมมอดโตโซมัลเด่น

pharyngoconjunctival fever ไข้คอตีบและเยื่อบุตา น. มีไข้ คอตีบอักเสบบวมอักเสบ เยื่อบุตาอักเสบ และต่อมน้ำเหลืองที่คอโต โรคติดเชื้อแอติโนไวรัสระบาดในเด็กนักเรียน

polymer fume fever ไข้ไอพอลิเมอร์ น. อาการคล้ายโรคไข้ไอโลหะ เหตุหายใจไอผลิตภัณฑ์จากการเผาไหม้สารพอลิเมอร์ พอลิเทฟ (เทฟลอน)

Pontiac fever ไข้พอนทิยัค น. โรคติดเชื้อ *Legionella pneumophila* มีไข้ หนาวสั่น ไอ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ เจ็บหน้าอกจากเยื่อหุ้มปอดอักเสบ ไม่มีรอยโรคในปอด

pretibial fever ไข้หน้าแข้ง น. โรคฉี่หนูที่มีผื่นผิวหนังที่บริเวณหน้าแข้ง ปวดบั้นเอวและหลัง อ่อนระโหย เป็นหวัดและมีไข้

prison fever ไข้คุก น. คมม. *epidemic typhus*

protein fever ไข้โปรตีน น. ไข้เกิดจากได้รับสารโปรตีนชนิดเข้าสู่ร่างกาย

puerperal fever ไข้หลังคลอด น. คมม. *childbed fever*

Q fever ไข้ควิว น. คมม. *nine-mile fever*

quartan fever ไข้ทุก ๔ วัน น. เช่น ไข้มาลาเรีย

quintan fever ไข้ทุก ๕ วัน น. คมม. *shin bone fever*

quotidian fever ไข้ทุกวัน น. เช่น quotidian malaria

rabbit fever ไข้กระต่าย น. คมม. โรคทูลารีเมีย

rat-bite fever ไข้หนูกัด น. โรคเกิดจากถูกหนูกัด แผลติดเชื้อ. โรคมี ๒ แบบ: แบบสเตربتโตบาซิลลัส จากติดเชื้อ *Streptobacillus moniliformis*; แบบที่ ๒ เรียกว่าแบบสไปริลลารี เกิดจากติดเชื้อ *Spirillum minus* มีไข้

เป็น ๆ หาย ๆ อาการอื่นไม่รุนแรงเท่าแบบแรก; ระยะพักโรคประมาณ ๑ สัปดาห์ บริเวณแผลหายแล้วกลับอักเสบ มีไข้สูงหนาวสั่น ปวดศีรษะ อาเจียน ต่อมามีเหลืองโต มีผื่นตามแขนขา

recurrent fever ๑. **ไข้เป็นพัก ๆ** น. เช่น มาลาเรีย, ภาวะเลือดมีเชื้อเมนิ่งโกค็อกคัส, คมม. ไข้หนูกัดแบบที่ ๒, ทูลารีเมีย; ๒. **ไข้หวนกลับ** น. ไข้ขึ้นหลายวันสลับระยะปลอดไข้หลายวัน เหตุติดเชื้อไปโรสิต *Borrelia* คมม. *relapsing fever*

relapsing fever **ไข้กลับ** น. คมม. *recurrent fever* ความหมายที่ ๒

remittent fever **ไข้แกว่ง** น. อุณหภูมิไข้ในวันหนึ่ง ๆ แกว่งขึ้นลงประมาณ ๑ องศาเซลเซียส แต่ไม่ลงถึงระดับปกติ

rheumatic fever **ไข้รูห์เมติก** น. ระยะโรคตามหลังการติดเชื้อเบตาฮีโมไลติก สเตรปโทค็อกคัสกลุ่มเอ มีรอยโรคอยู่ในเนื้อเยื่อประสาน เช่น หัวใจ หลอดเลือด และข้อ อาการหลักได้แก่ ไข้จับสั่น ปวดข้อ ปวดท้อง และ ชักแบบ Sydenham chorea

rice field fever **ไข้ท้องนา** น. ไข้ฉี่หนูที่เกิดแก่ชาวนาและคนเดินในท้องนา

rose fever **ไข้กุหลาบ** น. ไข้ละอองฟางที่เกิดจากหยาใจเกสรหญ้าหรือเกสรกุหลาบ

salt fever **ไข้เค็ม** น. ไข้เหตุมีเกลือมากในร่างกาย

scarlet fever **ไข้อีดำสีแดง** น. โรคติดเชื้อ เบตาฮีโมไลติก สเตรปโทค็อกคัสกลุ่มเอ มีไข้ คออักเสบ ต่อมทอนซิลอักเสบ และผื่นสีม่วงแดง เริ่มจากลำตัวสู่คอ หน้า และแขนขา ระยะหลังผิวหนังลอก ลื่นสีแดงผลสตรอเบอร์รี่ และมีเส้นสีเข้มตามรอยย่นผิวหนัง (อาการแสดงปัสเตีย)

septic fever **ไข้ติดเชื้อ** น. ไข้ขึ้นเนื่องจากเลือดติดเชื้อ

seven-day fever **ไข้เจ็ดวัน** น. โรคไข้ฉี่หนูไม่รุนแรง

shin bone fever **ไข้กระดูกแข็ง** น. โรคติดเชื้อที่เสียชีวิตจากเชื้อ *Bartonella quintana* แพร่โดยโลนกัด ไข้ขึ้นเป็นช่วงหนาวสั่น เหงื่อออก เจ็บปวดบริเวณต่างๆ โดยเฉพาะที่หน้าแข้ง เวียนศีรษะ อ่อนระโหย ผื่นคล้ายที่พบในไข้รากสาดใหญ่ เป็นๆหายๆ หายได้เอง; พบครั้งแรกในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ในทหารนอนตามสนามเพลาะ เป็นโรคประจำถิ่นในเม็กซิโก, แอฟริกาเหนือ, ยุโรปตะวันออก,

บางภูมิภาคในเอเชีย คมม. *quintan fever*, *trench fever*

spelter's fever คมม. *brassfounder's fever*, *metal fume fever*

spirillum fever **ไข้สไปโรเช็ต** น. คมม. *relapsing fever*

spotted fever **ไข้ผื่น** น. ส่วนใหญ่เป็นโรคติดเชื้อริคเตต์เซีย มีเห็บเป็นพาหะ

sthenic fever **ไข้รุนแรง** น. อุณหภูมิร่างกายสูงมาก ชีพจรเต้นแรง ผิวหนังร้อนแห้ง กระหายน้ำ และเพื่อ

swamp fever **ไข้ปลักหนอง** น. (๑) คมม. *mud fever* ความหมายที่ ๑; (๒) โรคโลหิตจางติดเชื้อในน้ำ

tertian fever **ไข้วันที่สาม** น. ไข้ขึ้นทุกวันที่ ๓ เช่น ไข้มาลาเรีย

Thai hemorrhagic fever **ไข้เลือดออกไทย** น. คมม. *dengue hemorrhagic fever*

therapeutic fever **ไข้บำบัด** น. คมม. *pyretotherapy* ความหมายที่ ๑

thermic fever **ไข้ความร้อน** น. ไข้ที่ขึ้นเร็วและสูงเพราะถูกความร้อนจัด อาจมีอาการปวดศีรษะ เวียนศีรษะ ผิวหนังร้อนจัด ชัก และหมดสติ เช่น ภาวะที่เกิดจากตากแดดจัด (ไข้แดด) คมม. *heat exhaustion*, *heat stroke*, *sunstroke*

three-day fever **ไข้สามวัน** น. คมม. *phlebotomus fever*

threshing fever **ไข้นวดข้าว** น. คมม. *grain fever*

tick fever **ไข้เห็บ** น. โรคที่เกิดจากเห็บกัดและถ่ายเชื้อก่อโรคเข้าสู่ร่างกาย เชื้ออาจเป็นริคเตต์เซีย แบคทีเรีย หรือไวรัส

tick-bite fever **ไข้เห็บกัด** น. คมม. *tick fever*

tick-borne fever **ไข้เห็บนำ** น. (๑) คมม. *tick fever*, *tick-bite fever*; (๒) โรคที่แพร่จากเห็บ

tick-borne relapsing fever **ไข้กลับเห็บนำ** น. คมม. *endemic relapsing fever*

trench fever **ไข้สนามเพลาะ** น. คมม. *shin bone fever*

tsutsugamushi fever **ไข้สุสึสูกามุชิ** คมม. *scrub typhus*

typhoid fever **ไข้รากสาด(น้อย)** น. อาการเฉียบพลันมีไข้และอาการทั่วไปรุนแรงเกิดจากกินอาหารดื่มน้ำมีเชื้อ *Salmonella enterica* subsp. *Enterica* serovar *Typhi* เชื้อเข้าอยู่ในเลือดและเข้าไปเจริญแบ่งตัวในตับ ม้าม ต่อมมน้ำเหลือง และเนื้อเยื่อน้ำเหลืองของลำไส้เล็กก่อน

ปลาย; ลักษณะเวชกรรม ได้แก่ มีไข้สูงขึ้นช่วงบ่าย อ่อน
ระโหย และเบื่อ มีผื่นกุหลาบขึ้นช่วงสั้น ๆ ปวดท้อง ตับ
ม้ามโต เม็ดเลือดขาวในเลือดน้อย ชีพจรเต้นช้า; ระยะ
หลังอาจมีลำไส้ทะลุและตกเลือด *ค.ม.ม. typhoid*

typhus fever **ไข้รากสาดใหญ่** *ค.ม.ม. typhus*

undulant fever **ไข้ลอนคลื่น** น. ลักษณะไข้ขึ้นลงเป็นลูกคลื่น
พบในโรค布鲁เซลลา *ค.ม.ม. brucellosis*

fever of unknown origin (FUO) **ไข้ไม่ทราบเหตุ** น. ไข้
๓๘.๓ องศาเซลเซียสขึ้นไปอย่างน้อย ๓ ครั้งในช่วง ๓
สัปดาห์ ตรวจวินิจฉัยโรคไม่ได้ (มาแผนกผู้ป่วยนอก ๓
ครั้ง หรือเข้ารักษาในโรงพยาบาล ๓ วัน); ไม่รวมรายชื่อ
ที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาล หรือมีไข้ร่วมกับเลือดมีเม็ดเลือด
ขาวนิวโทรฟิลน้อยกว่าปกติ

urethral fever **ไข้ท่อปัสสาวะ** น. ท่อปัสสาวะอักเสบเหตุแยง
สวนหรือแยงขยาย *ค.ม.ม. urinary fever*

urinary fever *ค.ม.ม. urethral fever*

uveoparotid fever **ไข้ยูวีโอพารอติ** น. โรคสาร์คอยโดสิส
ที่แสดงลักษณะโรคที่ต่อมน้ำลายพารอติ ต่อมน้ำตา ยู
เวียส่วนหน้าอักเสบ อัมพาตใบหน้าครึ่งซีก และมีไข้ *ค.ม.ม.*
Heerfordt syndrome

viral hemorrhagic fever **ไข้เลือดออกเชื้อไวรัส** น. *ค.ม.ม.*
hemorrhagic fever

war fever **ไข้สงคราม** น. *ค.ม.ม. epidemic typhus*

Wolhynia fever *ค.ม.ม. shin bone fever, trench fever*

yellow fever **ไข้เหลือง** น. โรคติดเชื้อไวรัส มีเยื่อเป็นพาหะ
ไข้ขึ้นสูงอย่างรวดเร็ว มีอาการเวียนศีรษะ คลื่นเหียน
อาเจียน ปวดศีรษะและหลัง ชีพจรเต้นช้าลง ผิวน้ำตา
เหลือง อาจเสียชีวิตภายใน ๖-๗ วัน

zinc fume fever **ไข้ไอสังกะสี** น. *ค.ม.ม. spelter's fever*